

ПЕРЕВІРТЕ, ЧИ ТРЕБА ВАМ УСТАНОВЛЮВАТИ ПЛАТІЖНИЙ ТЕРМІНАЛ

Загальні положення

Платіжний термінал – це електронний пристрій, призначений для ініціювання переказу з рахунка, у тому числі видачі готівки, отримання довідкової інформації та друкування документа за операцією із застосуванням електронних платіжних засобів (далі – ЕПЗ) (п. 1.32¹ Закону від 05.04.01 р. № 2346-III «Про платіжні системи та перерахування коштів в Україні», далі – Закон № 2346).

До ЕПЗ відносяться платіжні інструменти, які надають їх власникам можливість за допомогою платіжного пристрою отримати інформацію про належні їм кошти та ініціювати переказ необхідних сум (п. 1.14 Закону № 2346). Такими платіжними засобами є всі види банківських платіжних карток.

Законодавством передбачено, що:

- споживач має право на вільний вибір товарів і послуг у зручний для нього час і на вільне використання платіжних карток з урахуванням режиму роботи та обов'язкових для продавця (виконавця) форм (видів) розрахунків, установлених законодавством України. При цьому продавцю заборонено будь-яким способом обмежувати право покупця використовувати платіжні картки при розрахунках, якщо він зобов'язаний згідно із законодавством приймати їх до оплати (ч. 2 ст. 17 Закону від 12.05.91 р. № 1023-XII «Про захист прав споживачів», далі – Закон № 1023);
- суб'єкти господарювання (далі – СГ) зобов'язані забезпечувати можливість здійснення власниками ЕПЗ розрахунків за продані товари (надані послуги) із використанням ЕПЗ не менше трьох платіжних систем, однією з яких є багатомітентна платіжна система, платіжною організацією якої є резидент України (п. 14.19 Закону № 2346).

Важливо! Приймати платежі через платіжний термінал – це **обов'язок**, а не право СГ.

Вимоги до СГ щодо приймання ЕПЗ в оплату проданих ними товарів (наданих послуг) визначає Кабмін. На сьогодні діють вимоги, передбачені постановою КМУ від 29.09.10 р. № 878 «Про здійснення розрахунків за продані товари (надані послуги) з використанням спеціальних платіжних засобів» (далі – Постанова № 878).

Хто зобов'язаний установлювати термінал

У загальному випадку СГ зобов'язані встановити термінал і проводити через нього розрахунки, коли одночасно виконуються такі умови (п. 1 Постанови № 878):

- діяльність провадиться у сфері продажу товарів, громадського харчування та послуг;
- при проведенні розрахункових операцій відповідно до закону використовують РРО;
- діяльність провадиться в населених пунктах із чисельністю від 25 тис. чоловік.

Слід знати! Цей обов'язок поширюється і на суб'єктів малого підприємництва.

? Скільки платіжних терміналів треба встановити?

Згідно з п. 1 Постанови № 878 кількість платіжних терміналів повинна становити не менше 50 % кількості РРО. Значить, при використанні одного або двох РРО треба встановити один термінал, на три РРО припадає два термінали і т. д.

Пільгова категорія СГ

Обійтися без терміналів можуть (п. 2 Постанови № 878):

- 1. Заклади громадського харчування закритого типу**, які обслуговують певний контингент споживачів, зокрема особовий склад ВСУ та інших військових формувань, студентів, учнів і викладачів вищих, професійно-технічних, загальноосвітніх навчальних закладів, працівників промислових підприємств.
- 2. Підприємства торгівлі з торговельною площею до 20 м²** (крім АЗС).
- 3. СГ, які провадять господарську діяльність у населених пунктах із чисельністю населення менше 25 тис. чоловік.**

Практика застосування

№ з/п	Запитання	Відповідь
1	2	3
1	Як визначити торговельну площу?	Торговельна площа магазину – це площа, призначена для торгівлі та обслуговування покупців, включаючи здану в оренду (крім окремих приміщень, які повністю орендуються). Тобто це сума площ, на яких: – продаються товари; – розміщуються служби з додаткового обслуговування покупців (відділ замовлень, кафетерій, демонстраційний зал, камера схову, пакувальна, оформлення продажу в кредит та ін.). Сюди також включаються площі, які зайняті під прилавки, стелажі та інше обладнання, установлене в торговельному залі (пп. 3.1.2 Інструкції із заповнення форм державних статистичних спостережень щодо торговельної мережі та мережі ресторанного господарства, затвердженої наказом Держкомстату від 24.10.05 р. № 327)
2	Фізособа-підприємець – платник єдиного податку (далі – ЄП) при розрахунках із покупцями не застосовує РРО. Чи зобов'язана вона встановлювати платіжний термінал?	Платіжний термінал установлювати їй необов'язково. Без терміналів можуть обійтися ті, хто не застосовує РРО (п. 1 Постанови № 878). Саме до цієї категорії відносяться підприємці-єдинники, які виконують умови п. 296.10 Податкового кодексу (ч. 6 ст. 9 Закону від 06.07.95 р. № 265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі – Закон № 265).
3	Фізособа-підприємець – платник ЄП при розрахунках із покупцями застосовує нефіскальний РРО. Чи зобов'язана вона встановлювати платіжний термінал?	Установлювати платіжний термінал повинні тільки ті СГ, які згідно із Законом № 265 використовують РРО (п. 1 Постанови № 878). Оскільки підприємці-єдинники при дотриманні умов, установлених ч. 6 ст. 9 Закону № 265, не зобов'язані застосовувати РРО, вони можуть працювати без платіжного терміналу. Увага! У податківців щодо цього інша думка: платіжний термінал треба встановлювати навіть із нефіскальним РРО (див. лист Міндоходів від 26.02.14 р. № 3737/6/99-99-18-03-01-15). Ураховуючи значний розмір штрафу, який можуть застосувати за невстановлення терміналу, рекомендуємо його встановити – дешевше обійдеться

Відповідальність

Для СГ, які не забезпечили покупцям можливість здійснити розрахунки за товари (послуги) із використанням ЕПЗ (не встановили термінал), передбачено штраф у розмірі від 100 до 200 НМДГ (від 1 700 до 3 400 грн.), а за повторне порушення протягом року – у розмірі від 500 до 1 000 НМДГ (від

8 500 до 17 000 грн.). Такий штраф накладається на фізосіб-підприємців і на посадових осіб юрособи згідно зі ст. 163¹⁵ КУпАП.

Крім того, п. 12 ч. 1 ст. 23 Закону № 1023 установлено штраф у розмірі 500 НМДГ (8 500 грн.) за відмову споживачу (або його обмеження) у праві вільно використовувати ЕПЗ.